

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 50 »
Helyben naznož nordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 50 »

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 3.

Aratás.

(Dr. V.) Néhány nap óta tömve van a pályaudvar tót és oláh vidékekről jött munkásokkal, kik aratóknak szegődtek el a nagyobb alföldi gazdaságokba. Ennek a dolognak két nagy jelentősége, szomorú jelentősége van.

Egyik az, hogy itt az aratás ideje, közeledik a gazdára a leszámolás nagy napja. Itt-ott már dőlnek a sárgult aranykalászkok az aratók súlyos csapásai alatt, két-három nap múlva vidékünkön s az ország legnagyobb részében megkezdik az aratást.

Eddig is aggódva, szorongva várta a magyar gazda keserves, fáradságos munkájának eredményét, másfél évtized óta valóságos félelemmel néz az aratás elé.

Az aratási kilátások — hála Istennek! — biztatók. A beérkezett jelentések szerint a gabona minősége igen jó, mennyisége határozottan felülmúlja a tavalyi termést.

Búzából egy millió métermázsával várunk többet, rozsból negyedmillióval, árpából és zabból másfél millióval; a kukoricza és a takarmányfélék szintén igen jól állanak. De ha beüt is a számitás, ha kedvező lesz is a termés, vajjon lesz-e belőle haszna a gazdának?

Aligha. A mezőgazdasági kiállítás csarnokában két kimutatás olvasható a gabona árak hanyatlásáról. Egyik az an-

gol buza árak állását tünteti fel kétszázötven esztendő óta 1642-től 1894-ig. Másikat a fővárosi statisztikai hivatal főnöke Körösi állította össze s a budapesti piacz gabona árait 1871-től 1895-ig ismerteti. Angolországban 250 esztendő óta csak egyszer, 1687-ben volt oly alacsony a buza ára, mint 1894-ben; de akkor hasonlíthatatlanul nagyobb volt a pénz értéke s kevesebb a föld terhe, — bátran mondhatjuk azért, hogy ily alacsony soha sem volt. Budapesten 1871-ben 12 frt 18 kr volt a buza ára, tavaly pedig 6 frt 95 kr.

Most pedig, mikor megjelenik a magyar gabona a piaczon, minden terménynek jóval alacsonyabb az ára, mint tavaly volt.

A buza csak hat és fél forint, az árpa négy és fél, a kukoricza pedig négyen felül nem emelkedik Budapesten sem.

Nem nehéz kiszámítani, mennyit veszít az árhanyatlás következtében az ország. A régi gabona-árak mellett Magyarország termése 900 millió frtot ért, ma sokkal több föld áll művelés alatt és daczára a jó termésnek 600 millióra sem rug a termés értéke. Ide Juttatott hennünket Wekerle félbemaradt aranyvalutája és a börze lelketlen spekulációja! És ha most beüt a számitás és jó termés lesz, nem ok nélkül félhet a magyar gazda, hogy még mélyebbre száll a gabona ára.

Másik szomorú jelentősége az aratók vándorlásának az, hogy az alföldi uradalmak intézői félnek az odavaló mun-

kásoktól és máshonnét hozhatnak — évek óta — aratókat. Szomorú bizonyossága az alföldi munkás mozgalmak veszélyes jellegének.

Éppen most hallottuk, hogy Apponyi Albert grófnak gerendási uradalmából az ott dolgozó csorvási munkások közül többet kiutasítottak, mert a Marsailles dalmára hajmeresztő szocialista verseket dudoltak; köztük volt két fiatal leány is, az egyik nyíltan hirdette, hogy nem hisz az Istenben!! — Megjegyzendő, hogy Gerendáson nyoma sincs a szocializmusnak; alakosság az utolsó szálíg megelégedett s az uradalom vezetősége minden dicséretre méltó gondot fordít nemcsak az alkalmazott munkások anyagi jólétére, hanem azok vallásos és hazafias érzületére is. Mi lesz, ha ezeket is megmételtyezi a környéknek szocialista elvekkal saturált munkás népe?!

Öt esztendő óta minden aratáskor ki-tört az alföld valamelyik részén a munkás mozgalom. Vajha az idén ne kellene ilyenről számot adnunk! Ezt azonban jogosan csak akkor reményelhetnénk, ha valahára a kormánykörök is komolyan hozzáfognának azon akadályok elhárításához, amelyek a gazdasági válság békés megoldásának útjában állanak. Mindaddig hiába lesz jó termésünk is, az aratás befejezése nem lesz többé örömműnpet a magyar gazdára, hanem a számadás nehé- zez napja.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A költő felesége.

Irta: von Barthaussen.

Végre valahára megjött ez is.

Hosszu kocsisorban vidám násznép kíséri a fiatal mátkapárt, hajtatnak polgármesterhez, polgármestertől a templomba, oltár elöl egy kicsi fészekbe, a boldogság tanyájára.

Mit is csinálhatnak ott a fiatal házások? Egész nap sügnak-bügnak, kaczagnak, játszanak, dalolnak, — aztán megint újból kezdik, . . . a míg bele fáradnak.

Hát ebbe is lehet belefáradni?

Láttál már halacsát, a melyik szabadulni igyekszik a vízből? — hallottál már madárról, a melyiknek nagy lett volna a légür? — képzelsz virágot, a melyik rejtőznék a hajnal elöl? — láttál már szerelmes párt, a melyik sokalta a csókot?

Bizony, nem láttál és ha azt mondod, hogy láttál, akkor sem hiszem el, akkor rossz ember vagy, mert nem mondasz igazat.

Gyere csak, mutatok valamit!

Nézd, ott ülnek ketten a terített asztalnál, kéz-kézben, közel egymáshoz. Mind a kettő mosolyog és egymás szeméből olvassák ki a gondolatokat. Egy kenyérből esznek, egy pohárból isznak, egymást étetik jó étellel.

S te ezen csodálkozol? Persze, te, te . . .

Nézd csak azt az almát! Hát nem rózsásabb, nem gömbölyűbb annál az Annuska arca?

Látod ott a csillogó üveg tálban az ep- ret? Hát nem pirosabb annál az Annuska ajaka?

Nézd, most a Józsi a sejtes mézet kóstol- gatja, mintha fanyar volna az ize, megrázkódik és hallod, mint esd Annuskához, édesitse meg a keserű mézet.

Most meg a fekete kávént önti Annuska csészébe. Belemárt egy darabka cukrot, ra- gyogó fehér fogai közé veszi egyik felét s így nyújtja Józsinak.

Ugy-e, te azt gondold, hogy ők cukrot ettek?

Az ám . . .

S talán nem is tartod illőnek, hogy a férj ebéd után kezét csókoljon a feleségének, — talán nem is véled természetesnek, hogy az asszonyka jutalmazza a kézesókot? te te . . . Ugyan, kérlek menj, veled erről a do- logról úgy sem lehet okosan beszélni.

Annuska, a kis menyecske az asztal takarításával foglalatoskodik, Józsi pedig szem-le- zárva kényelmes hintaszékben lóbálja magát és bodor füst-felhőket fuj cigarettájából.

De nem soká unatkozik, mert csakhamar ott van Annuska, megállítja a hintaszéket, fel- kapaszkodik a férje térdére s már most ketten hintálnak, megint ketten, együtt.

— Aludni akarsz, Józsi?

— Nem édes kis feleségecském, inkább azon gondolkozom, nem volna-e jó egy kicsit dolgozni.

Oh, volt öröm!

— Kitűnő gondolat, ujjongott Annuska, te irsz egy szép verset, én azalatt írok levelet a

mamának és azután én olvasom a te versedet, te elolvasod az én leveletem. Jó lesz? s be sem várta a feleletet, már is ott volt az író- asztalnál, eléje rakta az illatos levélpapírost, toll is volt a kezében, csak írni kellett volna. De hát . . .

Ejnye, nem így gondolta Józsi a munkát.

— Annuska, mielőtt hozzá fognánk a munkához, nem adnál egy puszit?

Dehogyan, ő is éppen úgy vélekedett, csak nem akarta megmondani, tudja, úgy is jön érte az ő férjecskeje.

— No, de most már legyünk komolyak, Józsi. Te is dolgozzál, én is nyugton írok, nem háborgatlak.

Hej, komolynak lenni igen szép, de ilyen körülmények között igen nehéz dolog is. Azon- ban meg kell lennie, muszáj és megy, ha mind- járt nehéz sóhajjal is, a maga asztalához.

Bizony kellene egy verset küldeni a szer- kesztőnek, elég ideje várja már.

Hogyan is kezdje meg? Gondolkodik, ho- gyan is kellene megcsinálni az A betűt, mert mással csak nem kezdheti versét, mint A-n- u-s-k-á-val?

Érdekes, máskor öt perez alatt két verset megirt, most egész ideje fészkelődik, de az A-nak az első vonásánál tovább nem jutott.

Kellemetlen; persze a szék nem jó, mozog vagy mi a baja? Lármásan igazítja meg és még mindig nem találja meg a helyét.

Hátha nem is a szék mozog, csak a szive nyugtalanodik és nem fér meg csendben? Tudja is ő, hogy miért nem megy a munka!

Most meg szegényt, köhögési roham fogja

A kartell-garázdalkodás.

A cukor-kartell után, legujabban a petroleum-kartell mégis létrejött és ennek következménye lesz, hogy ez a nélkülözhetetlen világító szer már most rohamosan meg fog drágulni.

Az osztrák kormány mindenféle nehézséget gördített a kartell-létrejövele elé, de a »petrolör« nagy cégek a magyar kormány-nál támogatásra találtak, mint Budapestről jelentik, a kormánypárti pártkassza a k juttatott tetemes összeg árán, és minthogy ez is már közös ügygé lett, keresztülvitte az osztrák miniszteriumnál, hogy ez is hozzájárult ahhoz, hogy a petrolör nagykereskedő a fogyasztó közönséget kizsákmányolja.

Egy másik ily rabló vállalkozás van kétségülében az üveg-kartell útján. Ezt is az osztrák-magyar üveg-gyárosok tervezik, sőt lehet, hogy már létre is jött, mert legközelebb közös eladási irodát s raktárt fognak felállítani Bécsben, melynek Budapesten csak fiókja lesz, s amelynek útján az üveg árát tetemesen föl fogják emelni.

Az osztrák kormány e garázdalkodások ellen törvényjavaslatot készített a kartellek meggátolására, de aligha futja ki az időből annak tárgyalására, mivel az osztrák képviselőház mandátuma lejárván már az őszszel lesznek az új választások.

A fogyasztó közönség addig is, míg a kizsákmányolást törvényhozás útján meg lehet tiltani, kénytelen lesz az önvédelemhez nyulni és egyfelől a petroleumut más világító szerekkel pótolni, üveg-eszközök helyét pedig porcellán vagy zománczott vas edényeket használni.

A kiegyezés Ausztriával.

A magyar miniszterelnök, a pénzügyi és a kereskedelemügyi miniszterek f. hó 10-ére Bécsbe utaznak, hogy az osztrák kormány-nal a kiegyezési tárgyalásokat újból megindítsák.

Ez a hír, mely hiteles forrásból ered, megzáfolyja ama félhivatalos jelentéseket, melyek szerint a Bánffy-kormány nem volna hajlandó ezeket a tárgyalásokat megújítani, okul adván, hogy a magyar országgyűlés mandátuma már

februárban lejár, s így nem lesz módjában a kiegyezést végig tárgyalni.

Az új tárgyalások fölvetelének okát másutt kell keresni. Abban rejlik az, hogy király Ő Felsége megint, most már harmadszor mellőzte Bánffy báró miniszterelnöknek azt az előterjesztését, melyben fölhatalmazást kér az országgyűlés fölösztatására és új választások elrendelésére, viszont azonban utasította a félbeszakadt kiegyezési tárgyalások folytatására s mielőbbi befejezésére.

A Bánffy-kabinet ily körülmények között arra határozta magát, hogy a tárgyalásokat azonnal megindítja és befejezéshez vezeti, de a király elé azzal a kérelemmel fog járulni, engedje meg az országgyűlés fölösztatását, mivel máskülönbben nem lehet ezt várni, hogy az új kiegyezést a mostani országgyűlés megszavazza. Természetesen ez csak ürügy, hogy a Bánffy-miniszterium tovább tengesse az életét.

Az országos középiskolai tanáregyesület közgyűlése.

(Eredeti tudósítás.)

Budapest, jul. 2.

Az országos kongresszusoknak talán legfontosabbika, a melynek tizennyolcz szakosztálya a legnagyobb és legapróbb kérdések megvitatására lesz hivatva: a II. orsz. és egyet. tanügyi kongresszus ma délután vette kezdetét.

Ezt a nagyfontosságú tanácskozást ma délelőtt egy, ugyanezen szakba vágó egyesületnek közgyűlése előzte meg. Harminezadik rendes évi közgyűlést tartotta meg az országos középiskolai tanáregyesület a kiáll. ünnepélyek csarnokában Beöthy Zsolt elnökle alatt számos egyetemi, fővárosi és vidéki középiskolai anár jelenlétében. Ott láttuk a közélet számos alakját, köztük Thánoffér Károly, Heinrich Gusztáv és Hegedűs István egyetemi tanárokat, Czobor Béla dr., Köpessy Sándor és Vámosy Mihály főgymnáziumi igazgatókat, Berecz Ede, Lédere Ábrahámot, Alexander Bernátot és másokat.

A közgyűlést Beöthy Zsolt nyitotta meg, a ki Zsilinszky Mihálynak, mint a miniszter képviselőjének és Klamarik János min. tanácsosnak mondott meleg üdvözlő szavakat, végül megköszönte Schmidti kiáll. igazgató-

nak, a miért oly szívesen átengedte a tanároknak a csarnokot. További beszédében a tanügy fontosságát fejtegeti.

Mai közgyűlésünk — ugymond — mintegy megnyitója a nagy fontosságú kulturálistanácskozásoknak, melyek egész iskolaügyünkre kiterjedőleg holnap veszik majd kezdetüket. A honfoglalás ezredéves ünnepének kétségkívül egyik legméltóbb mozzanata lesz ez a kongresszus. A régi honfoglalók emlékére, kik diadalmas csaták után itt, a főváros szomszédságában gyűltek pihenőre, találkozni fognak az új honfoglalók, kik a magyar karddal elfoglalt hazának a magyar művelődésben való egyesítését tekintik és követik hivatásukul. Ez új honfoglaló seregnek előcsapataként találkozunk mi, középiskolai tanárok, már ma, hogy majdan egyesületi ügyeink elintézése után, elfoglaljuk helyünket a seregben.

Mikor ennek a seregnek a lelke munkál bennünk, nem ujon szabott irást követünk, nem ujon támadt eszmét szolgálunk, hanem csak korunknak a magyar tanárságnak dicső hagyományait folytatjuk.

Midőn mi, a magyar középiskola képviselői, egész lelkünkkel szolgálni igyekszünk, a művelődés zászlója alatt a nemzeti eszmét: nem új irányba tereljük nemzetünk szellemét, hanem elődeink útját követve, az új idők követelményei és föltételei szerint, ennek a szellemnek legbecesebb és legjellemzőbb tartalmát kifejteni, megerősíteni és terjeszteni igyekszünk. A külföldön még jó barátaink is bizonyos nemzeti önzést szoktak szemünkre vetni. Ha önzés az, a minek szíve és karja mindig tárva vannak, a mi szabadságot és műveltséget kínál mindenkinek; a mi a legmagasabb emberi javaknak, minél szélesebb körben terjesztésén fáradoz: úgy büszkén valljuk önzőknek magunkat.

Midőn a nemzeti önzést képviselve, a kivüle állókat nem erőszakkal belefojtani, hanem mivelés által hozzá emelni kívánjuk: nem eszményi munkát végzünk-e? Hála Istennek, hogy ez a nemzeti érzület megadja és őrzi ellentétes áramlatokkal szemben, a magyar iskolának és munkájának ideális jellemét és ösztönét.

A szép beszédet így fejezte be:

Legyen ideális törekvéseinknek tüzhelye mindenkor egyesületünk, melynek új szervezete, úgy szólván a mai közgyűlésünkkel lép életbe. Az új szervezet alap gondolatát egy régi magyar felfogás képezi: szabadságban van az egység!

Adja Isten, hogy így legyen. Gondoljuk meg mindnyájan, hogy egyesületünk nemcsak magunkért van, hanem azért, a miért mi is mindnyájan vagyunk: a világosságért, minekünk

el, pedig olyan egészséges a tüdeje, mint a makk.

Annuska lopkodva néz vissza és gyorsan fordítja előre fejcskékjét, nehogy észre vegyék.

Jaj, be csintalanok ezek az asszonyok, még ha angyal is, hamis! Olyan tiszta a papírlap, mint mikor maga elé tette, a tollról is leszáradt a ténna, de azért mégis neveti, neveti az ő férjét, hogy tépelődik magában; hogy akarná ő is sutba dobni a tollat, nem is; szeretne is a feleségecskéjéhez szaladni, de nem mer, mert az az angyal olyan nyugodtan, komolyan írja a levelét és akkor csak illik neki is komoly-nak lenni.

De hiába minden, nem olyan a vers írás, mint a többi munka, a mihez csak kéz kell, az ész lehet bárhol! Ha nem megy, hát nem megy, nem lehet azt erőltetni. Tudja is azt Józsi igen bölcsen, utoljára mégis neki bátorodik és megszólal:

— Annuska!

Meg se mocszan, teszi magát, hogy ír sebesen, sokat, szorgalmasan, pedig kacsojával elfedve arcát nevet, nevet és a nevetéstől egyebet se tud mondani, mint:

— Hm?

— Annuska édesem, készen vagy már a leveleddel?

— Nem! Hát te már elkészültél a verseddal?

De ekkor már hátrafordul.

— Én sem; mondja Józsi restelkedve.

Ha ha ha; mindkettő hangos kacagásban tör ki s repülnek egymáshoz.

— Édes Annuskám, nem úgy akartam ám én dolgozni, amint az elébb megpróbáltuk.

— Hát hogyan?

— Jer, angyalom, mellém; dolgozunk együtt; én írok, te olvasol. Akarod?

— Jó lesz.

— De elébb megcsókolom a kezedet?

— Itt van; ráadásul egy zwikipuszit, hogy annál tovább tudjál zavartalanul dolgozni.

Józsi törli a fejét, gondolkodik, hogyan is kellene kezdeni a dolgot. Csak nem jó meg még a színe se egy jóra való gondolatnak.

Idegesen, türelmetlenül simítja végig homlokát — gyöngyöző veríték ül rajta. Annuska letörli kendőjével az izzadságot, puha kezével felfésüli a homlokba esett hajszálakat és ajaka oda tapad a férje fürtjére, mely alatt fő a sok rim, ugrál a sok jámbus, de ne adj Isten, hogy egy árva szó is kifőne belőle.

Hah, talán mégis! Görcsösen kapaszkodik a gondolatba, mely villámgyorsan surran át agyán és lázas sietséggel veti papírra:

Annuskának hívják őtet,

Őt, a kit én szeretek!

Huh, ezek aztán furcsán összetákolt szavak, szinte megborzad tőlük, restelkedik, hogyan írhatott le ilyen verssorokat: hiszen ezekért még a gimnazista diákot is kigolyóznák az önképzőkörből!

Jaj, csak a felesége ne olvasta volna el; ki akarja törölni, el akarja pusztítani a két verssort, lopva tekint fel, hej, de már késő, Annuskája jó izűen kacag, nevetve hánykolódik székeben és könyekkel szemében, miket a pajzán jókedv sajtolt ki, csaknem fuldokolva kiáltja:

— Oh, édes Józsim, borzasztóan szép ez a te versed!

Józsi, szegényke szégyelné magát, de hát Annuskájának igaza van, csakugyan borzasztó az ő verse, de még borzasztóbb, mennyire kaczerkodik vele ma az ő műzsája.

Eh, mit neki Hekuba! kell is neki műzsa, a mikor mellette mindene; az üdvössége, boldogsága.

A néma csendben tompa zajjal esik le az író téka a vastag szőnyegre, kihull az írón a Józsi kezéből, de egyik se szól.

Lopva pillant fel Józsi és látja, hogy Annuskája nézi őt; jobban megszorítja a piczi kacsót, és kérően szól:

— Annuskám kedvesem, nem nevelsz ki, mert ma nem tudok dolgozni?

És Annuska orczáin két gödröcske képződik, ajkai körül búbajos, gyönyörű mosoly vonul el, — szemeiből cikázik olyas valami, mint a vakító, gyújtó villám és suttogva feleli:

— Oh nem, édes Józsi.

No hiszen, szerkesztő ur, maga várhat a versére!

siker, a nemzetnek erő, a hazának dicsőség! A közgyűlést ezennel megnyitom.

Beüthy hatásos szavait lelkes éljenzés követte.

Most Zsilinszky Mihály mondott köszönetet azokért a szavakért, a melyekkel az elnök a kormányról megemlékezett. Biztosítja az egyesületet, hogy a kormány a tanügynek minden dolga iránt a legmelegebben érdekli. (Hiszen ez kötelessége!)

Az évi jelentést Szigetvári Iván titkár olvasta fel. A jelentés bevezető sorai az egyesületnek a tanügyi kongresszus munkáiban leendő részvételéről szólnak. Majd az egyesület lefolyt évi működésével foglalkozik, hogy a kormányhoz mily ügyekben intéztek felterjesztéseket, hogy új helyiségbe költözött az egyesület, hogy az új alapszabályokat jóváhagyták, hogy a vidéki körök mily működést fejtettek ki és hogy a budapesti kör is megalakult 100 taggal. Szól a halálesetekről. Szép szavakban emlékezik meg Szarvas Gáborról, az elhunyt jeles nyelvészről, a kinek szobrát a gyűjtés útján befolyt összegből már megrendelte az az egyesület, és azt remélhetőleg nemsokára le is fogja leplezni.

E jelentést, valamint a Müller József pénztáros által előterjesztett pénztári kimutatást a közgyűlés tudomásul vette. A bevételek 6930 frtra, a kiadások pedig 4163 frtra rugtak. Az egyesület vagyona 13816 frtot tesz.

Szigetváry Iván titkár még bejelentette, hogy az új tisztikar, a mint már közöltük, a napokban megalakult.

Rombauer igazgató indítványára a közgyűlés köszönetet mondott a tisztikar újra megválasztott, valamint visszalépett tagjainak.

Klamarik János éljenzések közepette hozza a közgyűlés tudomására, hogy Wlassits Gyula kultuszminiszter 100 frt segélyt adományozott az egyesületnek.

Az indítványok tárgyalása után még 15 fővárosi és 24 vidéki tagot választottak a választmányba, mire a közgyűlés az elnök záróbeszédével véget ért.

A közgyűlést a Petánovits-féle vendéglőben kedélyes lakoma követte.

Iskolai értesítők.

A nagyváradi m. kir. állami főreáliskola 1895—96. értesítője. Közli: Krüger Viktor h. igazgató.

A közelmúlt viharai után, a melyek sok port és szemetet hoztak felszínre, fokozott érdeklődéssel néztünk e közoktatási intézetünk

jelenévi működése elé. Közvetlen megfigyélésen nyugvó tapasztalatunk, de meg az előttünk fekvő évi jelentés alapján örömmel konstatálhatjuk, hogy ez intézetünkben visszatértek a régi egészséges állapotok. Azt hisszük nem csatlódunk, ha ennek okát a vallás- és közoktatásügyi miniszter ama tapintatos eljárásában keressük, hogy reáliskolánk élére Krüger Viktort nevezte ki h. igazgatóul. Az ő páratlan tapintatának sikerült a baj főokát, mely a tantestületi szellem megbolygatásában állott, megszüntetni. És mi úgy véljük, hogy ha a kultuszminiszter ur megkérdezné városunkat, a reáliskolánk tantestületét, azok egy szívvel és lélekkel azt véleményeznék, hogy a jelenlegi h. igazgatónál tapintatosabb, ügybuzgóbb, képzetesebb és a mi viszonyaink között alkalmasabb igazgatót keresve sem fog találni.

Az értesítő bevezető értekezését Bach Nándor írta, s benne e még fiatal tanintézetünk multjával foglalkozik. Elnézésre, a mit a maga számára igényel, nincs szüksége, mert ügyesen és szakavatottan írta meg az iskola történetét, bár nem minden hiba nélkül. Az új liberális aera apotheszisa elmaradhatott volna, annyival is inkább mert a 30 évnél a »mesébe illő eredményei mellett« vannak tragoediába illő következményei is. És ha ő azt állítja, hogy ma nem a nyers erő és anyag dominál, hanem a szellem és lélek, akkor hibásan ítéli meg a kort, a melyben él. Az iskola keletkezésének vázolásánál nem lett volna szabad kihagynia az egyházat, mint mely a régi Szt.-Lászlótéri épületet, mely reáliskolánk harminczegyven át otthona volt, e célra teljesen ingyen engedte át. Az új iskola épület ellen, mely a város és kormány áldozatkészsége létesített, az a kifogása, hogy a rajztermek nem eléggé tágasak, és hogy a tornacsarnok használata a polgári iskolával közös.

E bevezető értekezés után az elmúlt tanév történetének főbb eseményei vannak felsorolva. Még mindig fülünkbe csengnek annak a sikerült ünnepélynek akkordjai, melylyel reáliskolánk hazánk egy ezer éves fennállását megülte, és csak helyeselni tudjuk az eljárást, hogy azok a szép beszédek a millenniumi értesítőben egész terjedelmükben közölve lettek.

A tantestületben az iskolaév folyamán na-

gyobb mérvű változások fordultak elő. Az ifjúság vallás-erkölcsös nevelésére a tanári kar mindent megtett, s e célból a kath. vallás és a felekezetek hitoktatóit működésükben ügybuzgón támogatta.

A vallás-erkölcsös nevelés és tudományos kiképzés mellett nagy gondot fordított a tanárikar a tanuló ifjúság hazafias érzületének ápolására és művelésére. E célból négy alkalommal (okt. 6. márcz. 15., millenniumi és önképzőkör évzáró) rendezett, valamennyiszer fényesen sikerült ünnepet.

A régiek azt az örökérvényű axiomáját, hogy csak »ép testben lakhatik ép lélek« szemelőtt tartva, nagy gondot fordított a tanárikar az ifjúság testi erejének fejlesztésére, edzésére is.

A tanári testület az elmúlt tanévben 22 tagból állott, kik közül rendes tanár volt 13, segédtanári minőségben és mint hitoktató működött 9.

A tanintézet Arany Jánosról nevezett önképzőkörre dr. Türr Lajos tanár elnök fáradhatlan vezetése alatt szép eredménnyel működött. Legnagyobb ügybuzgalmat, úgy látjuk a prospektus adataiból, az ifjúság agilis és tehetséges elnöke Krüger Aladár fejtett ki.

Ugy a tanári, — mint az ifjúsági könyvtár, valamint az összes szertárak az elmúlt iskolaévben ajándékozás és vétel útján tetemesen gyarapodtak.

A tanintézetnek volt 268 tanulója, ebből vizsgálatot 242 tett. Vallásuk szerint róm. kath. 50, gör. kel. 7, helv. val. 35, ágost. val. 2, izraelita 147, a mi az összes létszámnak 61 százaléka. Megdöbbenő!

A jelentés legbátrabb statisztikája az, amely a tanítás eredményéről számol be. A 242 vizsgálatot tett tanuló közül megbukott 77, ami 32%-t tesz ki. Az érettségi vizsgálatokat 14 ifju közül 13 sikeresen tette le. A mellékantárgyakból (latin, ének, zene, gyorsírás stb.) nyert osztályzatok technikai szempontból az értesítő e fejezete alá lettek volna sorozandók.

Az intézet ösztöndíjai és segélyei valymi csekély összeget képviselnek.

Buzdításul és jutalmul felemlítjük itt a tanintézet mindenből jeles osztályzatot nyert és jutalmazott tanulóinak neveit:

Nők bolondja.

Írta: Ifj. Márkus János.

Szegény Géza, nagyon szerencsétlen fiu volt. Nem lehetett csunyanak mondani, sőt egy-két szép férfias vonással is bírt, és ami jellemet illeti, ahhoz annyi kétség sem fért, mint egy tű hegye.

Vállaira sohasem nehezedett anyagi gond, és mégis nagyon szerencsétlen volt.

Sokszor együtt ült velünk a kávéház fölledt levegőjében, nézte hosszan a felszáló füstfellegét, s ki tudja, milyen gondolatok kalandoztak agyában, csak hogy szeme ragogni kezdett, egy-két könnyecsepp huzódott meg sötét szempillái alatt; — aztán beszélni kezdte, hogy milyen szerencsétlen s zugolódott a sors ellen, mely minden ok nélkül sújtja.

Sokszor már zokogva panaszkolta el, hogy senkisémet szereti.

Ábrándos fiu volt ez a mi Géza barátunk; ez volt a legnagyobb hibája.

Mert ki egyszer a melánkólia szárnyaira kap, az nem találja többé magát e prózai földön s a leggyönyörűbb, legpoétikusabb képek is unalmasak lesznek előtte, mint egy elcsépelet operetárja. Sokkal szebb, sokkal tündéresebb képeket alkot ő magának képzeletében s mentől szebbek e képek, szétfoszlásukat annál jobban fájlalja a szív.

Mi, kik magunkat a modern élet embereinek tartjuk, nem értjük meg az ilyen álmodozókat. Csoda-e hát, ha sokszor nagyon igaztala-

nok voltunk Gézához s csak neveltünk szentimentális beszédein. Ő ilyenkor felállott a zsölyéről, komor arczal bucsut vett tőlünk s hazament álmodozni, — legalább ott nem nevet rajta senki.

Különcz fiu volt s e különczködés izlésén is meglátszott, Sárga virágot viselt, mint aki meghalni készül, s ha végig ment a korzón, nő ismerősei mind kitértek előle, hogy köszönését se kelljen fogadniok. És Géza észrevette ezt. Ettőlkezve udvariasságból ő kerülte a hölgyeket.

De azért mégis volt mindég egy ideálja, ki után titkon epesztette magát s küzdött érte, mert abban a hitben ringatta magát, hogy majd megváltozik a világ, ha egyszer nagy ember lesz belőle — nagy, ki sok más kissebbek sorsa felett rendelkezik.

És csakugyan egy ábrándos bakfisnak megtetszett ez a különös fiatal ember, akinek soh' sincs jókedve, aki — bár nagyon szerencsétlen lehet, mégis bizni látszik önmagában. Ábrándos volt ő is, s ábrándjaiknak egy a sorsuk, — összeomlanak kártyavárként. Arczáról legalább ezeket olvasta le s különösen lelki állapotának külsőjelét is magán hordja, mert — az a sárga virág . . .

Gézának feltűnt ez a szép leány, ki oly bájosan mosolygott már több ízben reá . . . futott a tünemény után, s nagyon sok idő, nagyon sok utána való járás után megismerkedtek egymással. E naptól kezdve nem volt e földön boldogabb ember a mi barátunknál. Házassági

terveket szőtt, modora vig lett s valóságos csoda számba mehet az a hirtelen változás, mely e különös ember kedélyállapotában végbe ment. A sárgavirág s vele együtt az a hideg, bus kedély is eltűnt, mely a legszebb férfit is unalmasá teszi.

De sajnos, ezzel az új modorral csak a mi társalgásunkat szerencsételtette s ha szíve választottjának beszélt, csak a régi volt. Szívét fogva tartá a szerelem, meghatotta a gyönyörű arc látása s szólni is alig tudott, ha szemtől szembe állt vele. Aztán még az a gondolat, hogy hát ha ez a lány is csak bolondítja, játszik a szívével, aztán kineveti mint sok más, — ez a gondolat örökös rettegésben tartá.

Különös, hogy ha elérjük is az óhajtott boldogságot, mégsem lehet az egészen teljes, mert egy gondolat, hogy ez a boldogság is talán csak tűnő szivárvány, mely szinompájával gyönyörködteti az embert; aztán szétfoszlik, — hiszen tulajdonképpen nem is létezett. Ez a gondolat lidérc nyomásként hatott Gézára s idegrendszerét örök feszültségben tartá.

A szegény fiu már majd bele betegedett. Pedig csakugyan ez a boldogság is csak tűnő szivárvány volt. Eltűnt nyom nélkül s aztán ez a lány is kerülte Gézát.

Ez a különös fiu, azt hitte talán, hogy létezik e földön olyan boldogság, amilyenről ő folyton álmodik; azt hitte, hogy számára nyit az élet majd egy virágot, mely nem fog elhervadni . . . hát létezik-e ilyen a földön? Létezik-e valami árnyék nélkül, hiszen mentől na-

Tiszta jelessek: Máté József I. a.), Jesch Aladár I. b.), Singer Zoltán II. o., Szombathy László VII. o., tanulók.

Jutalmat nyertek: Singer Zoltán II. o., Barna Tibor, Gáll Pál IV. o., Singer Béla V. o., Czuczor Vilmos, Rosenwasser Pál VI. o., Berger József, Weisz József VII. o., Krüger Aladár és Szolnok Jenő VIII. o. tanulók.

Adja Isten! hogy városunk e kiváló közoktatási intézete a jövő iskola évben új otthonába átköltözködve híven teljesítse fontos hivatását: neveljen nemzedékeket Istennek, magyar hazánknak, a munkának és a tudásnak. ○

Városi közgyűlés.

Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését. Jelentéktelen ügyek kerültek tárgyalás alá. Alig egy, két fontosabb ügyet intéztek el.

Jelen voltak: Beöthy László főispán, elnök, Sal Ferenc polgármester, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, Rácz Mihály v. főjegyző, Dus László főügyész, dr. Grósz Albert, dr. Grámm Károly, Papp Miklós, Gyurkovits Kornél, dr. Bulyovszky József, Némethy Károly, Mihelffy Adolf, Hoványi Géza, Rádl Ödön, Huzella Gyula, Mezey Mihály.

A felolvasott polgármesteri jelentésnek a közegészségügyre és a közbiztonságra vonatkozó adatait már tegnap közöltük.

Az adó befizetés az elmúlt év hasonló szakánál kedvezőbb, az ügyforgalomra vonatkozó adatok a tisztviselők buzgalma miatt tesznek tanúságot.

A Parobek-féle gát kérdésében, hogy a város is járuljon hozzá az építkezés költségeihez, a közigazgatási bizottság elutasította a kérvényt. A magán tulajdont a gazda köteles megvédeni.

Varju György kántortartó utadóját törlték.

A községi iskolák felügyeletére, adóügyekre nézve intézkedett a közigazgatási bizottság a szülés alig egy negyedóra tanácskozás után véget ért.

Előfizetési felhívás.

Folyó évi július hó 1-étől a „Tiszántúl” politikai napilapra új előfizetést nyitottunk. A „Tiszántúl” zászlójára a katolikus

gyobb a fényes, annál nagyobb az árnyékos oldal. Géza ezt nem hitte, holott oly sok bizonyítéka volt már ez állítás igazolása felől! De hát nem akart megvárni, a képzelete által festett világtól, hadd legyen boldog legalább álmaiban; szabad ez mindenkinek. Az álomban elkövetett legnagyobb hibát is megsemmisíti a felébredés.

De Géza nem akart felébredni; álmodni akart egész életén át, hiszen a valóság, az ébrenlét olyan sivár, örömtelen, mint egy sivatag oázis nélkül, olyan egyhangú, mint a tenger mormolása... miért is élünk hát? — Vajjon miért?

Géza néhány hónap múlva megint megváltozott. Kiábrándult a hűtlen ideálból, de nem ébredt fel. Álmodozott tovább a boldogságról, mi nincs...

Ismét együtt voltunk, az élet ellen anyira zugoló barátunkat próbáltuk kibékíteni a világgal, mit ő oly rossz színben tüntetett fel, mint a posvány iszapját; — de a békéltetés nem sikerült.

Elhatározta, hogy visszavonul az élettől. Lemond minden örömről, élvezetről s miért élni fog, az csak egy tulvilági remény várva-várt teljesülése lesz.

És csakugyan vissza vonult. Ritkábban látuk az utcán; — nem futkosott elérhetetlen délibábok után s kezdtük remélni, hogy meggyógyul.

s hazafias szellem és irány eme jelszavai vannak felírva: Isten, király, haza!

A „Tiszántúl” az egész országban a legolcsóbb politikai napilap.

Kérjük tisztelt elbarátainkat, hogy lapunk terjesztésével szent s hazafias elveinket minél szélesebb körben terjeszteni sziveskedjenek.

Az előfizetési feltételek a lap homlokán olvashatók. A szerkesztőség.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATO.

- Július 4. A vadásztársaság tisztújító gyűlése d. u. 3 órakor a fogház épületben.
4. A »Biharmegyei Nőegylet« választmányi ülése d. u. 4 órakor, az elnök lakásán.
4. Jótékonyczélu táncvizsga a p.-szőlősi »Jéggince« helyiségében, a révi tűzkárosultak javára.
5. A kereskedelmi csarnok évi közgyűlése d. e. 10 órakor.
6. A megyei közigazgatási bizottság ülése d. e. 10 órakor.
9. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

* **Papnövendékek concursusa** volt tegnap d. e. 10 órakor a helyb. lat. szert. püspöki palotában. A jelentkezett pályázók közül összesen 13-at vettek be; névszerint: III-ad éves papnövendékeknek Mella Istvánt, II. évesnek H a z a i Gyulát; I. évesnek Mancuvre Jánost — és a VII-ik gymnasiumba sz. József-intézeti növendékeknek belettek véve: B l a z s e k Lajos, M a r á z István, M a j o r Dezső, K ö r ö s Lajos, K u r s i n s z k i Kálmán, L i p e s e y Gyula, O r m a y Lajos, Z a k a r i á s Jenő, P i r e s i Pál, H á g e n Ferenc.

* **Szent-István szobrának alapkövetétele.** A budai várban a jezsuita lépcső mellett levő építészeti felügyelőségi épület lebontják. Graenzenstein Béla pénzügyi államtitkár a miniszter nevében most rendelte el a lebontás megkezdését. A munkára kevés idő van, mert azt a jövő hónap elejéig be kell végezni. Az épület helyén a jövő hónap 20-án nagy ünnep lesz. Ekkor teszik le Szt.-István szobrának alapkövét. Az ünnepélyen az egyházi szertartást Vaszary Kolos bíboros-érsek, hercegprímás végzi.

* **Agliardi bíboros** mint Bécsből jelentik, titkára Msgr. Montagnini kíséretében, szerdán délután 5 órakor Schwarzauba utazott, a hol ma Sixtus páрмаi hercegnek és Adelaide hercegnőnek a bérálás szentségét adja föl. A kardinális még ma visszatér Bécsbe.

Örültünk a fordulatnak, mely talán egy jó czimborát fog vissza adni barátai körének.

Mért ne történhetnék meg? Hiszen az idő, a legjobb orvos, talán csak tehet csodát, s az ember önmagát mért ne tagadhatná meg egyszer, mért ne mondhatná: nem az vagyok ma, aki tegnap voltam! Tegnap egy ábrándoktól részegült rajongó, ma egy realis, józan ember, ki nem ül fel a csalfa hívogatóknak, mert tudja, hogy e kábitó képek alatt rejlik az a tőr, mely rabbá teheti nagyon hamar az ember legnagyobb kincsét, a szabad akaratot.

Igy gondoltunk, hiszen a remény nem hagyja el az embert még akkor se, ha minden elhagyta.

Együtt sétáltam a beteg kedélyű ifjával s egyre erősítette, hogy kijózanodott, felébredt az ábrándok álmaiból: a nőkért, ugymond, ő nem epeszi magát, mert hazug azoknak minden gondolatuk, hazug minden érzelmük. Beszél sok mindent.

E perczben egy fiatal nő lebegett el mellettünk, hozzáért Gézához is mintha egy villámszikra járta volna át, felrezzent s tekintete egyenesen a mosolygó leányka arcára tévedt. Nem tudott uralkodni magán, hanem futni kezdett e tünemény után. Most már engem is teljesen meggyőzött azon állítás igazságáról, hogy: — hiába bármily erőlködés, a vér nem tagadja meg önmagát — az ábránd csak a valóság-nak szepítő tükre.

* **A nagyváradi gör. szert. szeminariumban** tegnap volt a konkurzus: 15 pályázó közül felvételre nyolcz. A pályázati versenyen P á v e l püspök ur elnökölt. Délben ő nagyméltósága hatvanhat vendéget, köztük nagyszámmal vidéki lekipászorokat gyűjtött össze vendégszerető asztalánál.

* **Udvari gyász.** A legutóbb elhunyt nemoursi herceg halála alkalmából királyunk tiz napi udvari gyászt rendelt el. Ez idő alatt az udvar július 3-ikától 8-áig mély gyászt, 9-étől 14-éig középgyászt fog viselni.

* **A Mátyás-templom fölszentelése.** A jövő hónap 15-én, Nagyboldogasszony napján szentelik föl ünnepélyesen a budavári Mátyás-templomot. A szertartást Vaszary Kolos bíboros érsek, hercegprímás végzi fényes segédlettel. Az ünnepélyre nagy előkészületeket tesznek.

* **Lipót Szalvator kir. herceg vadászatai.** Lipót Szalvator főherceg június hó 27-én éjjel Eszékéről Frigyes kir. herceg bellyei kastélyába érkezett. Vasárnap reggel a bellyei templomban szent misét hallgatott s azután az uradalmi rétségre hajtatott ki, mely most ezer és ezer holdnyira víz alatt van s kitűnő terrenumot nyújt a vizivadászatra. A kir. herceg vadludakra vadászott. Az ebédet Hullón, a rétség egy gyönyörű, vadregényes helyén költötte el. Kíséretében voltak: Szabadhegyi Zoltán kapitány, Nemegeyi jószágigazgató, Pfeningberger urad. erdőmester és Ruzsovics urad. főerdész. — Bellyéről jun. 29-én távozott Lipót Szalvator kir. herceg. A bellyei rétszen 8 vadludat és 3 vadkacsát ejtett. Előző estén a bellyei kastélyban volt a vacsora, melyen kíséretén kívül Koch Ede plébános vett részt. Jun. 29-én szent mise hallgatása után a keskendői erdőbe indult cserkészetre, honnan a délutáni vonattal a laskafalusi állomásra visszautazott Eszékre, s onnét Zágrábra. A cserkészetben részt vettek a kir. hercegen kívül Szabadhegyi százados és Nemegeyi jószágigazgató. Három 15 darab özikét lőttek. A szarvasokat — Frigyes főhg. kivánságára — nem bántották, tekintettel a német császár idei őszi vadászatára, hogy az állományt addig kímélik. Lipót Szalvator kir. herceget csodálkozással töltötte el a gazdag vadállomány, a minőt — mint mondá — még nem látott. Meg is ígérte, hogy nemsokára újra eljön vadászni. A német császár látogatására már most készül az uradalom, a mennyiben az épületeket kijavítják és ujakat is emelnek.

* **Nagyváradiak a kath. kongresszuson.** Az augusztus hó 20-ika körül a székesfővárosban megtartandó katolikus nagygyűlésre nem mint báró Bánffy miniszterelnök szócsöve sugta, hanem igaz lelkesedéssel, rajongással siet a hithű katolikusok. Nagyváradról mintegy 30 férfi irta alá a katolikus körben kített aláírási ívet. Nagyváradról mintegy 60 polgár vesz részt a szép ünnepélyen.

* **Főuri eljegyzés.** B a t t h y á n y Mária grófnőt, csillagkeresztes hölgyet, A u g u s z t a főhercegnő udvarhölgyét, özv. gr. Batthány Ferencné leányát jun. 29-én Rába-Batthányban eljegyezte Szmrecsány István császári és kir. kamarás, 9-dik huszárezredbeli ezredes, József Agost főherceg ur kamara előjárója.

* **Az új osztrák főudvarmester.** Megemlítettük már, hogy Lichtenstein Rezső herceget, a kit Hohenlohe herceg osztrák főudvarmester halála után a főudvarmesteri teendőik ideiglenes vezetésével megbízott a király, hihetőleg a napokban fogja ez állásában véglegesíteni. A kinevezés most tényleg megtörtént. Az új főudvarmester 1838. évi április 18-án született Bécsben és nőtlen maradt. Az osztrák főnemesség legismertebb és legtekintélyesebb tagjai közé tartozik és úgy udvari körökben, mint a bécsi előkelő társaságban nagyon kedvelik. Kinevezését osztatlan rokonszenvvel üdvözik. A herceg a hadseregben altábornagyi rangot visel és eddigelé a király főlovászmest-

tere volt, a mely udvari hivatalba Turn-Taxis herceg visszalépése után nevezték ki. Az új főudvarmester különben már ezelőtt is kitüntető megbízásokban részesült az udvar részéről és ismételten kísérte a királynét külföldi utjában. Nevezetesen az angolországi vadászatokra. Udvari körökben már akkor beszélték, hogy a herceg magas udvari hivatalra van kiszemelve és tényleg Turn-Taxis herceg visszalépése után őt nevezték ki a király főlovászmesterévé és egyúttal altábornagygyá léptették elő. Egy évvel később az aranygyapjas renddel tüntette ki az uralkodó. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy Lichtenstein Rezső herceg ősei közül nyolczan viselték e magas tisztséget és királyunk legelső főudvarmestere Lichtenstein Károly herceg, a kít 1849. év tavaszán nevezett ki, ugyancsak a hercegi családhoz tartozott.

* **Mező-keresztiesen** teljesen fölépült már a katolikus kör háza és vasárnap fogja azt az építéssel megbízott választmány a nagygyűlésnek átadni, mire azonnal a kör tagjainak használatára bocsátják. A ház ünnepélyes fölavatása csak később lesz. Üdvözljük mező-keresztési barátainkat a szép sikerhez, mely fáradozásaikat oly rövid idő alatt koronázta.

* **A protekció ellen.** Guttenberg lovag az osztrák vasutas miniszter, érdekes rendeletet intézett az osztrák államvasutak igazgatósága alatt szolgáló hivatalnokokhoz. A miniszter arra a kemény munkára vállalkozott, hogy kiirtja a protekciót, a mely az ő dolgaiba minduntalan beleártja magát. Legújabb rendelete megtiltja, hogy személyes kérelmeiket idegen emberekkel támogassák, mert minden adminisztrációnak elsőrangú kötelessége, hogy maga szabja meg az egyes alkalmazott előléptetésének idejét. De Guttenberg lovag tovább megy s fegyelmi büntetéssel fenyegeti azokat a hivatalnokokat, a kik protekció révén akarnak előbbre jutni.

* **Mikor van a Múzeum nyitva.** A régészeti és történelmi múzeumot naponként nagy közönség látogatja. Hogy az iparos közönség is minél könnyebben megtekinthesse a drága műkincseket, az egyet választmány a előbbi megállapodást megváltoztatta. Mától kezdve vasár- és ünnepnapokon délelőtt 10 órától fél 1-ig, délután 3—5 óráig lesz nyitva a Múzeum, s a belépti díj 10 kr; — kedden, csütörtökön délután 3—5 óráig lesz nyitva a Múzeum, de ezen napokon 20 kr a belépti díj. Más alkalommal a Múzeum megtekintésénél 50 kr a belépti díj. Egy kalauz-könyv 10 krajczár.

* **A kisipar érdekében.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a kereskedelemügyi miniszterhez feliratot intézett, melyben kijelenti, hogy a budapesti takarékpénztár és országos zálogköcsön-intézetnél a kisipar javára kikötött 200.000 forintból való részesedés feltételei a vidéki igényeknek nem felel meg; e helyet inkább a kevés erővel rendelkező ipari hitelszövetkezeteknek volna aránylagos segély nyújtandó visszlezámitolás útján. Egyúttal felterjeszti a kolozsvári iparosok hitelszövetkezetének kérvényét, melyben 50.000 forint ilyen segélyt kér.

* **A törvényhatósági tisztviselők vasúti jegyei.** A belügyminiszter körrendeletben értesíti az összes törvényhatóságokat, hogy a törvényhatósági tisztviselők, a minisztertanács határozata alapján július elsejétől kezdve a magyar kir. államvasutakon ugyanazokat a kedvezményeket élvezik, melyeket az állami tisztviselők, vagyis a magyar kir. államvasutak igazgatósága által kiállítandó arcképes igazolvány mellett féláru menetjeggyel utazhatnak az összes vonalakon. Az igazolványok kiállításáért két forint kezelési és bélyegdíj beküldése mellett augusztus 31-ig kell folyamodni. Az erre irányzott kérvényeket a hivatalfőnökök gyűjtik össze és küldik be a vasúti igazgatósághoz. A családtagok ugyanezt a kedvezményt kapják, csak hogy azok részére egyszeri utazásra szóló igazolvány kiállításáért esetről esetre kell folyamodni.

* **A szabolesi vád.** Nemrégiben kürtölte világgá a liberális sajtó azt a könnyelműen szélnek bocsátott vádat, hogy Nagy-Kálló és vidékének latin- és görög szertartásu papsága a szószékről az ezredéves kiállítás ellen izgatja a híveket. A hirt maga a szabadelvű »Debrezeni Ellenőr« demontálja s védelmébe vévén a könnyen megvádolt hazafias papságot a következőleg nyilatkozik: »A szabolesi kath. és görög szert. papság nem szorult a mi védelmünkre, fel se kért bennünket arra, hogy a neki imputált hazafiatlanság vádjától tisztítsuk meg, de mint a sajtó munkásainak, becsületbeli kötelességünk azok védelmére kelni, kiket a félrevezetett sajtó a vádlottak padjára ültetett. Előttünk fekszik a szabolesi latin görög szertartásu kath. egyház két illusztris főpapjának Ferentz Bertalan prépost főesperesnek és Lengyel Endre esperesnek nyilatkozata. Az ő nevüket ismerik, működésük nyilvánvaló. Szívük tele van a hazaszeretett szent tűzével, melynek fénye előtt azon nyilatkozatok nemes hangjából, melyekben önérzetesen visszautasítják azt a vádat, mely magyar papi és hazafiui becsületüket támadja meg. A mélyen megsértett vádlók által sürgetett részrehajlatlan vizsgálát bizonyára fényes elégtételt fog adni a méltatlanul meghurcolt testületnek, ha ez meglesz, a mit szeretünk hinni — elmondjuk kötelességünkhöz hiven véleményünket azok felett, kik akár rosszakaratból, akár felületességéből vádat emeltek egy erkölcsi testülettel szemben.«

* **Drágul a szivar.** A Dohányárusok Közönsége írja: Ez év végétől a Regalítás és Britannika szivarok árát a pénzügyminiszterium föl fogja emelni. A kilencz krajczáros Regalításnak 10 kr, a hét krajczáros Britannikának pedig 8 kr. lesz az ára. A mostani Britannika helyett pedig egy új fajta hét krajczáros szivart fognak áruba bocsátani.

* **Jégvihar pusztítás.** Vámos-láz, Szent-lázár és Vedres-Ábrány, biharmegyei községek határára, kedd éjjel óriási jégvihar támadt. A vetéseket teljesen megdöntötte s megbecsülhetetlen károkat vitt véghez. A tengeri, burgundi és más vetéseket teljesen tönkre tette, a galambtojás nagyságu jég. A gazdák idei reményét teljesen tönkre tette s az öregebb emberek állítása szerint, azon a környéken már huszonöt év óta nem volt oly Isten itélet.

* **Déli gyümölcs elárúsító esarnok.** Gyenge Bálint nagyvárad lakos kérvényt adott be a városi tanácshoz, hogy részére, az indóházzal szemben déli gyümölcs, és más egyéb csemegek elárúsítása céljából, egy árusátor felállítását engedélyezzék. A tanács véleményezés végett az ügyet a kapitányi hivatalnak adta ki, de e hivatal, — mivel a sátor a közhelyiséget szükíteni, s továbbá közbiztonsági és egészségügyi szempontból (mivel körülötte a szemét és hulladék összegyűlné) az elutasítást indítványozta. A tanács ez értelemben határozott.

* **Péksegéd mint kocsis legény.** Eddig csak csizmadiaról zengett az ének, de ugylátszik a péksegédek közzül is akad néhány, kik irigylvén a csizmadia dícsőséget, vitézi tettek elkövetésére vállalkoznak. Jáger Antal is egy ilyen firma s egy szép napon elhatározta, hogy beáll kocsis legénynek. Felis fogadta egy vándor komédiás társulat s két forint előleget nyomtak a vállalkozó szellemű legény markába. El is költött egy forintot s aztán mosolyogva vallotta be, hogy ő nem kocsis, hanem pék. Az ügy a rendőrség elé került s ily szomorúan végződött a pék legény v i r t u s története.

* **Horvátok Budapesten.** A horvát felrándulók harmadik ezerháromszáz tagból álló hatalmas csoportja jul. 2-án reggel 7 óra 42 perczkor és 8 órakor érkezett Budapestre, hogy a kiállítását megtekintse. A felrándulók Pejacevics Tódor főispán vezetése alatt jöttek a fővárosba, többnyire Verőczemegyéből valók és iparosokból, földművelőkből állanak. Schmidt igazgató fogadta őket üdvözlő beszéddel, melyre Pejachevich gr. válaszolt.

* **Affendakisz s társai** egy egész napot töltöttek a kiállításban: megfordultak a legelőkelőbb helyeken; egy — rendőri felügyelőtől tüzet is kértek a nélkül, hogy ez fölismerete volna

őket. Temészetesen a megszőkött rabok mindezeideig nem kerültek meg, sőt a rendőrség most már a nyomukat is elvesztette. A rendőrség abban bizonyos, hogy Affendakisz és Kázár nincsenek a fővárosban, mindazáltal a detektívek folyton nyomozzák őket és derakasan ütik is a nyomukat.

* **Kitiltott maszlag.** Romániából már sok dudvát, burkot, gyomot plántáltak át Magyarországra, különösen Erdélybe a románság közzé. Csak éber figyelem mellett sikerül egy-egy maszlagot felfedezni, s a kormány gondoskodik, hogy az ilyen családok fennakadjanak a józan magyar nép kezében. Most ismét egy »Jos Milenu« című román hírlaptól vonta meg a kereskedelmi miniszter a szállítási kedvezményt. Hadd hulljon a férgesse!

* **A szegedi sajtópör.** Tyoszy János hazafias érzelmű aradi szerb tanító ellen Stefanovics Szilárd temesvári árvaszéki ünök, szerb egyházmegyei alelnök által az ujvidéki »Strazso«-ban közölt sértő czikk miatt indított sajtópörben a szegedi esküdtszék hosszas tárgyalás után szerdán hajnalban 1/2 órakor a vádlottat nem vétkesnek nyilvánította. Ennek alapján a bíróság Tyoszy Jánost fölmentette, Stefanovicsot pedig 739 frt eljárési és perköltségben elmarasztalta. Stefanovics semmisséget jelentett be.

* **Szemét kihordási vállalat Nagyváradon.** Fisch Antal kolozsvári lakos egy kérvényt adott be a városi tanácshoz, hogy részére egy szemét kihordási vállalat felállítását engedélyezzék. Kolozsváron már szintén a nevezett létesített egy ily vállalatot, de azt időközben a város átvette s most Nagyváradon is akar közegészségügyi szempontból valóban üdvös kihordási vállalatot létesíteni s a kérvényel egyidejűleg a tervezetet is közli. Minden reggel nyolcz órakor kivinnék a szemetet s azt a lakosok tartoznának a vállalat szekereivel jövő közegeknek átadni s egyidejűleg az utcákat is feltakarítani, mi az utcáseprők tartását, teljesen feleslegessé tenné. Azonban e vállalat a pótdadó 11 százalékkal való felemelését vonná maga után s éppen azért, mi a kötelező formában nem pártoljuk a vállalkozó kérvényét, csakis mint magán vállalatot. A polgárság uj-bóli megterhelése nem volna üdvös, azonban mint magán vállalatot létesülését, mely csak az önként vállalkozókra lenne kötelező, szívből óhajtuk, közegészség ügyünk érdekeit tartva szem előtt.

* **A nagykarolyi várkastély.** Nagy-Károlyból írják, hogy Károlyi István gróf tegnap költözött be a »csür«-ből, hol az építkezés alatt lakott, az ősi, 1494-ben épült kőházba, melyet (megtartva a régi épület nagy részét) nagy költséggel és fejedelmi pompával építettett fel újra. Hét tornya van az új várkastélynak, a nagy torony egyik falán a gróf jelmondata bevésve: »Isten, honszabadság és a becsület nevében!« A torony tetején egy 150 lámpa fényű villanyos csillag van elhelyezve, mely estenként bevilágítja a mesés szépen rendezett nagy parkot s a körülötte elterülő nagy és kis piacot. A Károlyiak ősi fészke ma az ország egyik legszebb várkastélya lett.

* **Vesztett eb.** Tóttelek községben szombaton és vasárnap délelőtt vesztett eb garázdálkodott. Több kutyát és két embert is megmárt mire agyon verhették. Az előjáróság a kellő intézkedéseket azonnal megtette.

* **Az áruló kutya.** Kemény János, Scharadna József báró hernád-récsi nagybirtokos mezőre a minap úrjárásban a göncz-ruszkai határ felé tartott, hogy ott a vadorzókat meglesse. A Bársonyos patakon innen, amely a két határt elválasztja egymástól, lesbe állott. Egyszerre a patakon tul nagy kutya csörtött elő s egyenesen neki tart. Rászegzi puskáját és a következő perczben a kutya nagy vonyítással eltűnt a sűrűségben. Néhány pillanat múlva egymásután három lövés dördült el arról a helyről az őr felé. Két golyó a füle mellett siviott el, a harmadik pedig karjába furódott. Csöndesség lett, az őr senkit sem látott és sebesült karját hideg vizes ruhával bekötve, hazament. A hidas-németi csendőrszervező megindította a nyomozást a falvakban, a véletlenre bizván a tettesek felfedezését. Fáradtan érkeztek a csendőrök estefelé Göncz-Ruszkára, anélkül, hogy a legkisebb nyomra is bukkantak volna.

Már fel akartak hagyni a nyomozással, amidőn egy sánta, törött lábu kutya megtámadta őket. A kutya gazdája után tudakozódván, a jómódu idősebb Kender János házába utasították őket, akinek fia ifjabb Kender János rövid idő előtt jött haza Amerikából. Vallatára fogták őket, de semmiről sem akartak tudni. De egy szénaboglyában két Lankaszter fegyvert találtak a csendőrök s akkor már minden tagadás hiába volt. Bekisérték őket a szikszói járásbíróhoz, ahol vallottak. Ifjabb Kender János mindezt magára vett, azért is apját rögtön szabadon bocsátották, míg őt vizsgálati fogságban tartották. De kétezer forint kezesség mellett ő is kiszabadult. Alig szabadult azonban ki, másnap már elűnt a faluból és visszavitorlázott Amerikába. A kassai törvényszék megtette az intézkedést a szökevény elfogatásához, de már késő volt.

*** Rövid hírek. Szabadságra menő váradiaik.** Sal Ferenc kir. tanácsos polgármester, ma utazik Marienbádba, hol szabadság idejét fogja tölteni. **V i r á n y i Győző** honvéd ezredes, tegnap Velenczébe utazott s szintén tegnap kezdte meg szabadság idejét **P a p János** városi tanácsos is. — **Kabát lopás.** **K e l e n Béla** elegáns felöltője megtetszett valakinek s a sanda tekintet, követte az enyves kéz mozdulata. De nem tudni minő körülmény játszott közre s a kabát «apáca»-utca szegletén maradt. Itt találta meg a »Szent-László« nyomda gépmestere s a benne levő bőrtárcza és több irattal együtt a rendőrség kezei közé juttatta. — **Szakácsné és asztalos segéd.** Egy szakácsné, a lakásán levő ládikájában 35 frt készpénzt rejtgetett, de azt kicsente onnét egy asztalos segéd. Így került az ügy a rendőrség elé, hol először tagadt a szemfüles iparos, kinek keze ép oly enyves volt, mint a mestersége, de a rendőrmester ijesztgetésére bevalotta, hogy ő vette el a pénzt, de nem lopta, mert a szakácsnének már évek óta szeretője volt s így megtakarított kis pénzüket közösen élvezték. Volt erre szembesítés, veszekedés s a szemérmes konyhaművész nő arczul köpte a hazug legényt. Persze az ügy az asztalos segéd hátrányára végződött. — **Új véderőtörvény.** A vasárnapi közös miniszteri értekezleten, mint halljuk, a véderőtörvény megújításának előkészületei fölött tanácskoztak. — **Új egyetemi tanár.** Dr. Buday Kálmán, a kolozsvári tudományegyetemen a kórboncztan és kórszövettan magán- és helyettes tanárát ezen tanszék nyilvános rendes tanárává nevezetett ki. — **Megfenyitett iskola.** Versecz város közgyűlése nagy többséggel megvonta a szubvenziót a város szerb felekezeti iskolájától azért, mert ez az iskola az ezredévi ünnep alkalmával tüntetőleg vonakodott kitűzni a magyar nemzeti lobogót. — **Királyi nász.** Hollandia ifju királynőjét eljegyzi Vladimir nagyherceg legidősebb fia. — **Az új királyi trón,** amelyet az ezredévi ünnepek emlékeztelére készítettek, s amelyen a király a törvényhatóságok hódolatát is fogadta, nonsokára közszemlére teszik az ezredéves kiállítás történelmi csarnokában. — **Távgyaloglás Berlinből Bécsbe.** Höhnél és Feichtinger távgyaloglók, mint táviratban jelentik, ma 14 óra és 47 percnyi gyaloglás után érkeztek meg Berlinből Bécsbe, amivel a múlt évi 26 órás rekord le van győzve. Három más távgyalogló a versenyt utközben föladata. — **Elfogott kivándorlási ágensek.** Honnma és vidékén hónapok óta garázdálkodott három zsidó kivándorlási ügynök, névszerint Grossmann Sámuel, Bleier Gyula és Lefkovicz Móricz. A jómódujuknak sikerült is néhány félrevezetett embert Amerikába expedálni, de most végre hurokra kerültek. Elfogták Homonnán mind a hármat s átadták őket a bíróságnak. — **Egy kazánrobbanás pusztításai.** New-Yorkból sürgönyzik: Honstonban (Texas) egy nyomdában hétfőn este egy nagy kazán explodált. A gépész életét veszítette. — A kazán egy nagy darabja háromszáz lábnyira repült és a Southem-Pacific-pálya irodájába zuhant. Egy gyorsíró és egy táviró életüket veszítették, az alelnök, a főigazgató s más hivatalnokok súlyosan megsérültek. — **A montenegrói fejedelem** Bécsen átutazott tegnap Mirkó herceggel együtt Cetinjebe. Kiséréte Budapesten és Fiumén át utazik haza.

Szent Gellért csontjai.

A Fővárosi Lapok mai számában Szana Tamás egy Velenczéből keltezett levelében a következő érdekes dolgot írja: Ünnepélyeink híre még a csendes Muranóba is elhatott, melynek egyszerű, szegény lakossága különben nem sokat szokott törődni a világ folyásával.

Ma is a véletlen egy muranói ismerősömmel hozott össze a reggeli mellett. Természetes, hogy először is kiállításunk és millennáris ünnepélyeink után tudakozódott. Tőviről-hegyire kikérdezett minden elképzelhető látványosság és pompa felől, majd ügyes fordulattal honfitársaira tért át, kik állítása szerint, szintén nagy érdeklődéssel viseltetnek a jelenleg Magyarországon folyó nagy dolgok iránt.

Meglepett ez a különös rokonszenv s tudakozódtam az oka után.

Hát tudja ön, mondta az ismerős, azt hittük, hogy nekünk is részünk lesz az önök ünnepélyeiben. Azt hittük, hogy hozzájárulhatunk azok fényének emeléséhez. Nem titok talán ön előtt, hogy Magyarország történetében oly nagy szerepet játszó Szt.-Gellért csontjai városunkban pihennek. Nos hát ezelőtt pár esztendővel Dessewffy püspök kérdést intézett hozzánk: nem volnánk-e hajlandók átengedni a szent hamvakat az önök hazájára számára. Nagy volt az áldozat, a mit tőlünk kértek, beláthatja ön, hogy nem szívesen válánk meg ilyen nagybecsű ereklyétől, de hát Olaszország mindig rokonszenvezett Magyarországgal, az olaszok és magyarok mindig jóbarátok voltak.

Itt az én taliánom egy percze elhallgatót majd szerénykedve folytatta:

— Aztán Murano nagyon szegény város; az egyháza nincsen valami jó körülmények között. Templomára, hol a szent hamvak pihennek, ráférne már a tatarozás. Egy kis viszonzószolgálat fejében ki lehetett volna eszközölni a kuriától, hogy az ereklyék hazavitelét engedélyezze. Vártuk is, hogy történne ebben a tárgyban lépések, s a millennáris ünnepélyeket tartottuk ennek a kegyeletes tőnynek a véghezvitelére a legalkalmasabb időpontnak, de az érinkezők fonala egyszerre csak elszakadt.

Már körülbelül egy eszténdeje lesz, hogy nem hallottam semmit a dolog felől. Pedig, higgye meg ön, nagyon szép, nagyon lélekemelő lett volna, ha azok a becses ereklyék éppen azokban a feledhetetlenül szép napokban visszavándorolhattak volna Magyarországra.

Nem tudtam megnyugtani a jó embert, folyvást csak azt hajtotta: nagy kár, pótolhatatlan veszteség, hogy a muranóiak minden jó akaratuk mellett sem vehetnek részt a magyar testvérek nagy millennáris ünnepélyében. Talán igaza is volt . . .

Lapunk egyes számai a következő hitelekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonneuwirth-léle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca-
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatnak.

EGYESÜLETEK.

A régészeti és történelmi egylet választmánya jul. 2-án d. u. 5 órakor gyűlést tartott. Jelen voltak: Dr. Beöthy László főispán, elnök, Gálbory Sámuel pénztáros, dr. Karácsonyi János titkár, Des Echerolles Kruspér Károly, Nemeskey Andor, Középegy Gyula, dr. Némethy Gyula, Baróthy Pál választmányi tagok: A választmány tekintettel a közönség fokozódó érdeklődésére a megnyitást óráit a következőkben változtatta meg. A muzeum nyitva áll minden vasárnap és ünnepnapon d. e. 10-től fél 1-ig. Délután 3—5-ig. Belépő díj: 10 kr. Továbbá csütörtökön és kedden d. u. 3—5-ig, belépő díj 20 kr. Aki máskor akarja megtekinteni a gyűjteményt, 50 krt fizet. — Titkár jelenti, hogy Rádl Ödön az egylet alapító, Hlatky Endre rendes tagjai sorába lépett. A választmányi jegyzőkönyvi köszönetet szavaz nekik valamint zenekedvelők egyletének, ez utóbbinak a megnyitáson való szíves közre működéséért. Handl Károly pályafelügyelő Révről és Eszékről való öskori és római régiségeket ajándékozott az egyletnek, melyért a választmányi jegyzőkönyvi köszönetet szavaz az ajándékozónak.

A régészeti egylet megbízásából Középegy Gyula, dr. Némethy Gyula helyettes muzeumőrök június 30-án megjelentek a várban, s átvették a hadtestparancsnokságtól a tavaly kiadott Szt.-Iászló szobrot s a gót feliratos követ, melyről a múlt év őszén mind a helyi lapokban, mind pedig az Archaeologiai értesítőben körülményes leírás jelent meg Cséplő Péter és dr. Némethy Gyula tollából. Az átvétel jul. 1-én követte a nevezett tárgyak átvitele a muzeumba, hol azok egyelőre az előcsarnokban nyertek elhelyezést. Ez alkalommal nevezettek megszemlélték az u. n. Bethlen bástyát, melybe a hatalmas fejedelem beleépítette a régi székesegyház egyes köveit. Különösen érdekes a beleépített kövek közt egy csucsives ablakrészlet (mértmű) és egy kis renaissance diszitmény.

A „Réti Népkör“ választmánya tegnap este ülést tartott a kör helyiségében. A folyó ügyek elintézése után jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak azoknak a lelkes támogatóknak, akik adományaikkal növelték a kör könyvtárát. Adakozás utján mintegy 100 kötet könyvvel gyarapodott a kör könyvtára.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. május 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ³⁰ regg., 2 ³⁰ éjjel, személyvonat 11 ³⁰ d. e., 2 ³⁰ d. u., 11 ⁰⁴ és 4 éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ³⁰ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ³⁰ reggel, 3 ⁴⁴ d. u., 1 ⁴ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyesvonat 1 ²² d. u., személyv. 3 ⁰⁸ délután, 2 ⁰⁸ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁰ regg. személyvonat 10 ⁴⁴ éjjel, 11 ¹⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskó felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴⁸ d. u.	Vaskó - Belényes felől vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e., 9 ³⁰ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁵⁰ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felől vegyesvonat 8 ²⁰ r., 9 ¹⁴ este,
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 10 ⁵⁵ d. e., személyvonat 8 este
Püspök- és Felix-fürdő 8 ³⁰ reggel, 4 ⁴⁵ d. u., 7 ²⁰ este, 6 ⁴⁰ * reggel 2 ⁰⁵ * d. u. 9 ¹⁸ * este.	Püspök- és Felix-fürdő 10 ¹⁰ d. e., 6 ²⁰ este, 8 ⁵⁵ este, 8 ⁵⁵ * reggel 3 ¹⁷ * d. u., 10 ⁵⁴ * este.

* A csillaggal jelöltek csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

SZÍNHÁZ.

Rip Van Vinkle.

Pintér Imre vendégszereplése.

Planquette zenéje csendült fel ismét szinkörünkben, a romantikus aera örökszép, Rip Van Vinkle-jét hallgatta végig az a szépszámu közönség, a mely főként a vendégszereplő Pintér Imre, a budapesti vigszínház jeles baritonistája kedvéért töltötte meg a nézőtér pad-sorait.

Pintér Imre Rip-Rip szerepében mutatta be nállunk legelő zör gyönyörű hangját. ez a szerep — méltán — a baritonisták kedvenc szerepe; érvényesülhet ebben minden szép és jó tulajdonság, amit egy baritonistától várhatunk. Pintér Imre szép férfias alak, remek, érczes, operászerűen iskolázott hangja van. Pompás hangjához párosul szép játéka, mit különösen a harmadik felvonásban érvényesített drámai erővel. A közönség belépőjénél zajos, szünni nem akaró tapsokkal fogadta s azontul is az egész est központja ő volt.

Pintérnek méltó partnere S. Áldor Juliska volt, ki hármias szerepében legpompásabb alakításainak egyikét produkálta, gyönyörű volt a második felvonás tündér jelenetében, különösen nagy sikert ért el az ő Pintér és Mezey — ki szintén különös dicséretet érdemel — harmadik felvonásbeli gyönyörű örökszép melódiájú terzett.

A sikeres ensemblé-hoz hozzájárultak még Lányi (Katrina) Réti L. (Chodotte) Vendrey (Denick) játéka.

Ez alkalommal nem hagyhatjuk említetlenül, vajon miért pihentetik a társulat egyik legtörekvőbb s tehetséges énekesnőjét Forrai Ferikét, ki mindenestre megérdemelné, hogy a maihoz hasonló darabokban nagyobb szerephez jusson?

Dicséretet érdemel a két kis Pusztai gyerek, kik ügyesen — lámpaláz nélkül — mozogtak s énekeltek. P. J.

Hírek a szinkörből. Ma Jókai romantikus szép drámáját az Arany embert adják a szinkörben. A czimszerepet E. Kovács Gyula, Noémit Fekete Rózsika, Giméát és Atháliát György Ilona és Cserny Berta játsszák. A darabban egyébként Lackó Aranka, Kantay Teréz, Vendrey, Janovics és Rózsahegyi is közre működnek. Szombaton Zeller népszerű operettje a Madarász kerül színre Pintér Imre második fölléptével, kinek ez egyik legpompásabb szerepe. Vasárnap premiere lesz. Pintér Imre új népszimnűvét a Szellő Juditot adják.

Igazságszolgáltatás.

Törvényszéki tárgyalások. Holnap a kir. törvényszék büntügyi osztálya nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek tárgyalás alá:

Vétkes bukás vétségével vádolt, — Révész Samu bűnügye.

Hatóság elleni erőszak büntetével vádolt Bényi János bűnügye.

Lopás büntetével vádolt Papp Péter és tsa. bűnügye.

Magánlak sértés büntetével vádolt Biró János és tsai.

Lopás büntetével vádolt Nincs Péter bűnügye.

REGENY-CSARNOK.

Tom és én.

Írta: I. van Woude.

56

Miért nem hívtak engem előbb? Az igaz, hogy erre nem adtam utasítást — és Tom-nak a csókja sem keltett föl álmomból.

Madarak a melyeket eddig soha sem láttam közelből, mint csókák, rigók, seregélyek most egész az ablakig jönnek. Nagy elővigyázattal néznek körös-körül... Amot kenyérmorza van... Hopp bekapják a zsákmányt, azután pedig élénk szárnycsattogással elrepülnek.

Nagyon hideg van, hevenyében felöltözök.

Mialatt a hajamat rendezem, visszagondolok a tegnapi estére...

Vajjon a sugárzó napfény odakünn világítja meg lelkemet, hogy minden egyes sötét pontot észreveszek... Hiu, tetszeni vágyok én? Igaz, voltam! Tom-nak igaza van. Ő maga sem lehet róla mélyebben meggyőződve, mint én magam. Szavai mind megannyi csapás gyanánt értek, összetörték és tönkretettek.

Valami zaj az udvaron ismét az ablakhoz hív.

Mintegy tíz férfi áll az előtornácban és várakozik, mialatt mások jönnek és hozzájuk csatlakoznak. Dobognak a lábaikkal és összeverik a karjaikat, hogy kissé fölmelegedjenek. Nyilván ezek a legszegényebbek a faluból, akik valószínűleg a magas vízállás miatt már hetek óta munka s kereset nélkül vannak. Ruházatuk kopott, arcuk sápaat s beesett; de meglátszik rajtuk, hogy mit sem mulasztottak el, hogy minél rendesebb legyen a külsejük.

Mit is akarnak ezek itt?

Pedig még mindig ujak csatlakoznak hozzájuk. Már mintegy husszan vannak együtt. Nyolczat üt az óra; erre vártak, mert szorosabbra állanak egymáshoz és valamennyinek a szeme az ajtóra van függesztve.

Most Tom lép ki rajta. Nagy tisztelettel köszöntik.

Ugyan mit is akar nekik mondani?

Valamivel hátrább állok a szobába és egészen kedvemre nézhetem őt. Hallom aránt azoknak az embereknek utasítást ad, egyszerűen s szivrehatóan. De csak egy-két szót értek a beszédéből.

A verőfényes nap teljes világával rásüt erre a nemes, barátságos arcra.

Mennyivel más ez az arc most, mint tegnap este!

Most csak jóság s részvét sugárzik belőle.

Amennyit beszédéből képes vagyok kivenni, arra kéri a férfiakat, vágják föl a jeget az elárasztott kaszálókön és hordják össze egy helyre, ahol lassan elolvadhat anélkül, hogy kárt okozhatna. Megmagyarázza nekik, hogy ez a jég nagyon ártalmas a legelőnek.

Igaz-e ez, vagy csak azért mondja azt, hogy munkájukat úgy tüntesse föl, mintha annak különös haszna volna? Minden esetben azonban nyílt kérdés marad az, mi nagyobb: a kár, amit a jég okozhat, vagy a napszám, amit Tom ma s még jó soká fizetni fog?

De ha hazudik, ezt azután mesterileg csinálja.

Mily igazán férfiasan, délczegen áll ő ott rövid bundájában és a kucsmával fején, kezeit a kabát zsebeibe rejtve, vállát az éles keleti szél ellenében kissé fölemelve.

Olyan természetesen s nyíltan foly a szó ajkáról.

— Kentek szép napszámot kereshetnek itt. Minél szaporábbak vagytok a munkánál, annál jobban szeretem. Akarják kentek?

— Igen! Szívesen! Köszönjük! Amint a nagyságos ur parancsolja!

Ezek a kiáltások hangzanak az örvendő emberek ajkáról.

— Akkor nosza rajta! kiált föl Tom vidáman. A Jakab majd megmutatja nektek, hol kell kezdenetek. Jó napot!

Milyen kedves ez a Tom ezekkel az idegen, szegény emberekkel.

Igazad van Tom — mi ketten nem illünk össze. Az én életem — amint monád — tele önzéssel és hivalkodással nem való a tied mellé, mely tele van csendes kötelességteljesítéssel s önmegtadással.

— Oh, én bohó, együgyű gyermek, ami voltam, midőn csak a szépség hatalmában bizakodtam.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

† Nogáll Károly.

Győr, július 2. (Saját tudósít. táv.) Nogáll Károly cz. püspök, pápóczi prépost és győri székesegyházi kanonok ma rövid betegség után a halotti szentségek ajtatos fölvétele után agyszélhűdés következtében elhalálozott.

A megboldogult főpap ifjabb testvére volt dr. Nogáll János cz. püspöknek s nagyváradi nagyprépostnak, aki üdülés céljából egy csehországi fürdőben tartózkodik most, hol a gyász esetről már értesült. Nogáll Károly fényesen befutott hosszú pálya után az utóbbi években sokat gyöngékedett; a jelen év tavaszán azonban annyira jól érezte magát, hogy Nagy Ignác, a hirneves szónok és nagyérdemű pap kíséretében Nagyváradra szándékozott jönni bátyjának látogatására. E terve kivételében meggátolta a halál. A magyar egyház méltán gyászolja az elhunyt főpapot, ki Isten szive szerinti pap, nagy hazafi és áldozatkész emberbarát volt. Az ő. v. f. n.!

A német császár tósztja.

Wilhelmshafen, jul. 2. (Saját tud. táv.) A »III. Frigyes császár« páncezlos hadihajó fölavatását követett lakomán Vilmos császár pohárköszöntőt mondott, melyben a német császárság új alapítójáról és Frigyes császárról meg-

emlékezve nyomatékkal kiemelte a német hajóhad hadikészültségét, mely minden ellenséggel képes megküzdeni.

A hármas szövetség.

Róma, jul. 2. (saját tud. táv.) Sermoneto herczeg, olasz külügyminiszter tegnapi beszéde hiteles helyreigazítás nyomán úgy szól, hogy az olasz kormány ápolni akarja a jó viszonyt Franciaországgal és Tripoliszban csak a mostani statusquo-t kívánja föntartani. Ebben nagy segítségére van Olaszországnak a hármas szövetség, melynek szilárdsága soha sem volt oly erős, mint ma.

Ref. kerületi gyűlés.

Kolozsvár, jul. 2. (Saját tud. táv.) Szász Domokos pártja hallatlan agitációt folytat, hogy hétfőn az erdélyi egyházkerületi gyűlésen a nagyenyedi theologiai intézet megszüntetését keresztülvigyék; hir szerint már meg van hozzá a többségük. A nagyenyediek élethalálharczot folytatnak intézetük megmentése érdekében; de minden fáradozásuk kárba veszett, mivel a Szász Domokos ref. püspök által az illető alapokból a börzén elvesztet összegek pótlása nélkül, amire nincs kilátás, az intézet meg nem állhat.

Spanyol reformok.

Madrid, július 2. (saj. tud. táv.) Canovas del Castillo miniszterelnök kijelentette a szenatusban, hogy a kormány már alakulása óta foglalkozik a behozandó reformokkal, melyeket közelebb elő fog terjeszteni a törvényhozásnak.

Zavarok Spanyolországban.

Alicante, július 2. (Saját tud. táv.) Az új községi adók miatt nagy a fölháborodás; a kereskedők beszüntették a forgalmat és tiltakoztak az új adók ellen. A város utcáin fenyegető tömegek vonulnak föl-alá; többrendbeli rendzavarás történt. A katonaságot készenlétben tartják.

Lázadás Cuba szigetén.

Madrid, jul. 2. (Saját tud. táv.) Havannából érkezett hírek szerint Zayas és Castillon közelében a spanyol csapatok megverték a felkelőket, kik nyolcz halott és számtalan sebesültek visszahagyásával megfutamodtak.

A krétai fölkelés.

Páris, jul. 2. (Saj. tud. táv.) Az Agence Havasnak jelentik Athénből: A krétai nemzetgyűlés összeülésétől semmi biztosat sem tudhatni. — A török kormány óvást emelt önkéntes csapatoknak es hadiszereknek Krétába való küldése ellen. Erre a görög külügyminiszter válaszul kijelentette, hogy a dolegről semmi tudomása sincs, de a görög kormány nem akadályozhat meg senkit, hogy ez országot elhagyja.

Heraklion, jul. 2. (Saj. tud. táv.) A krétai fölkelők csapatai egyre szaporodnak a mindenfelől odaözönlő önkéntesekkel. A felkelők zászlójukra elfogadták a görög színeket a bizanci sással. — Ide Angol s Francia hadihajók érkeztek.

Nagy égiháboru.

Berlin, jun. 2. (Saját tud. táv.) Tegnep este itt rettenetes zivatar dühöngött, mely előntötte Charlottenburgot s vidékét; a westendi temetőben a villám

három személyt agyonütött és ötöt megsebesített; ez utóbbiak fölgögyulása biztosra vehető.

KÖZGAZDASÁG.

Az idei terméskiállítás a külföldön. A világ minden részéből előttünk fekszenek immár a hivatalos és magán termés-bebecslések az idei terméskiállításokról. A lefolyt jó hetek időjárása Európa legnagyobb részeiben hozzájárult a vetések fejlődési processusához, javultak nemcsak az őszi gabonafélék, hanem nagyobbára a tavaszra is; kivételt képez Franciaország déli része, ahol a szárazság visszavetette a gabonát, továbbá Olaszország és Spanyolország némely vidéke és végül Anglia nyugoti része. Az orosz birodalomban a hivatalos jelentés ép most jelent meg; az őszi gabonavetések általában véve kielégítően állanak, néhol oly gyönyörű a buza, aminő még soha nem volt. Vannak — amint a jelentés hangsúlyozza — Oroszországban is rosszul álló gabonavetések sőt néhány kormányzóság területén, nevezetesen Podólia, Kiev, Poltava, Charkov és Tauriszban a vetéseknek mintegy 20—50%-kát folszántották, mert rosszak voltak. Őszi helyett azonban tavaszt vetettek s azok kivétel nélkül — ámbár későn lehetett a magot elvetni — jól állanak. Az őszi repcének nagyobb részét kiszántották; a veszteség 50—70%. Az amerikai Egyesült-Államokból is kedvező híreket kaptunk; az Unióban a várható buzatermés 173—174 millió hektoliter. Tavaly 163,48 millió hektoliter termett. Romániában, kivált a közép alföldön, kitűnő buzatermésre van kilátás. A gabonaneműekre általában kedvező idő jár. Bulgáriában csekély kivétellel jó középtermésre számítanak és így, ha a terméskilátások nem változnak, az idei buzatermelés Európában és Amerikában teljesen a várakozásnak megfelelő lesz.

Terménytőzsde.

Budapest, július 2.

B u z a tavaszra, bácskai	4.22
» tavaszra, északi	6.23
» szeptember-októberre, bácskai	0.—
» szept.-okt.-re északi	6.04
R o z s tavaszra bácskai	0.—
R o z s tavaszra, északi	0.—
T e n g e r i, június-júliusra, bácskai	0.—
» jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.—
» aug.-szept.re, északi	10.5545

Bécs, július 2.

B u z a tiszai	7.25—7.56
» bántási	7.05—7.60
» bácskai	—0—0
» szokványúru ősze	6.95—7.50
B u z a szokványúru tavaszra	6.98—7.00
R o z s tiszavidéki	—0—0
» szokványúru tavaszra	—0—0
» szokványúru tavaszra	6.12—6.14
T e n g e r i magyar	4.00—4.01
Z a b, magyar kereskedelmi	6.45—6.55

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. július 2.

Magyar aranyjárdék 4%	121.75
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	124.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$ %	101.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereséjű sorsjegy-kölcsön	150.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	138.50
Osztrák járadék papírban	101.25
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	122.50
Osztrák korona járadék	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	145.—
Osztrák magyar bankrészevény	955.—
Osztrák hitelbank részevény	380.—
Osztrák hitelintézeti részevény	351.—
Osztrák-magyar államvasúti részevény	358.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.50
Német birodalmi márká	58.80

London vista	119.95
Páris vista	47.70
20 márkás arany	11.75

x **A törlesztéses kölcsönök** ma már igen fontos tényezői közgazdasági életünknek, a melynek, kivált a mezőgazdaságban nagyon fontos szerep jutott osztályrészül. Fontos szerepüket azonban csak úgy tölthetik be áldásosan, ha ilyenek felvételét a viszonyok és a körülmények kellőképpen igazolják, továbbá, ha megszerzésüknél a szükséges gondossággal és elővigyázattal járnak el. Az »Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet« Budapestben, Váci-körut 39. sz.« egyike azon vállalatoknak, mely a legszélesebb alapokon dolgozva és kiterjedt összeköttetésekkel rendelkezve, ingatlanokra ilyen törlesztéses kölcsönök kieszakölését legmegbízhatóbb és legelőnyösebb módon képes fogyanatosítani, már annyival inkább, mivel üzletükre kizárólag az ilyen tranzakciókra van berendezve.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Pénteken, 1896. július 3-án,

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével

Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:

AZ ARANYEMBER.

Eredeti regényes dráma 5 felvonásban.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, szombaton, 1896. július hó 4-én

MADARÁSZ.

Operette 3 felvonásban.

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

Lapunk számára hirdetések felvételnek.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
VONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,

ELVALLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSES KIVITELBEN

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
BÁLI MEGHIVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGÓ
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

PAPIR- és IRODASZEREK

* * * * * raktára. * * * * *

Kitűnő minőségű, cégünkkel ellátott aczéltollak.